

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 423/2020-31

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 8. decembra 2020 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a sudcov Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) a Miloša Maďara prerokoval prijatú ústavnú sťažnosť sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] zastúpeného advokátkou JUDr. Ľubou Berezňaninovou, PhD., Dip. Mgmt., Hlavná 45, Prešov, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Prešove v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Tpo 27/2020 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné práva [REDACTED] podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a jeho právo podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Prešove v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Tpo 27/2020 porušené boli.

2. [REDACTED] p r i z n á v a finančné zadost'učinenie v sume 400 € (slovom štyristo eur), ktoré mu je Krajský súd v Prešove p o v i n n ý zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Krajský súd v Prešove je p o v i n n ý nahradit' [REDACTED] trovy konania v sume 562,86 € (slovom päťstošesťdesiatdva eur a osemdesiatšesť centov) na účet jeho právnej zástupkyne JUDr. Ľuby Berezňaninovej, PhD., Dip. Mgmt., Hlavná 45, Prešov, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Vo zvyšnej časti ústavnej s'ťažnosti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Doterajší priebeh konania, vymedzenie napadnutého konania a s'ťažostná argumentácia s'ťažovateľa

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. I. ÚS 423/2020-9 z 22. septembra 2020 prijal podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie ústavnú s'ťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „s'ťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Tpo 27/2020 (ďalej len „napadnuté konanie“).

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ je trestne stíhaný pre zločin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. c) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“).

3. Uznesením Okresného súdu Poprad (ďalej len „okresný súd“) č. k. 6 Tp 52/2020-50 zo 7. júla 2020 (ďalej len „uznesenie okresného súdu“) bol sťažovateľ vzatý do väzby z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. c) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“), pričom okresný súd zamietol návrh sťažovateľa na nahradenie väzby a zamietol aj jeho písomný sľub. Väzba sťažovateľa začala plynúť 3. júla 2020 o 18.15 h.

4. O sťažnosti sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu rozhodol krajský súd uznesením sp. zn. 3 Tpo 27/2020 z 30. júla 2020 (ďalej len „uznesenie krajského súdu“) vydaným v napadnutom konaní. Uznesenie krajského súdu bolo sťažovateľovi doručené 10. septembra 2020 a jeho právnomu zástupcovi 14. septembra 2020, teda po viac ako piatich týždňoch, čo sťažovateľ nepovažuje za postup v súlade s požiadavkou na urýchlené rozhodovanie o obmedzení osobnej slobody.

5. Na základe uvedeného sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd rozhodol o porušení jeho v záhlaví tohto nálezu označených práv postupom krajského súdu v napadnutom konaní, prikázal krajskému súdu konať v jeho veci bez zbytočných prietáhov, priznal mu finančné zadost'učinenie v sume 1 500 € a napokon priznal aj trovy právneho zastúpenia.

6. Po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie doručil sťažovateľ ústavnému súdu kópiu odstúpenia od právneho zastupovania pôvodnou advokátskou kanceláriou a splnomocnenie na jeho zastupovanie advokátkou JUDr. Ľubou Berezňaninovou [REDACTED], Dip. Mgmt., v konaní pred ústavným súdom.

II.

Vyjadrenie krajského súdu a replika sťažovateľa

7. K opodstatnenosti ústavnej sťažnosti sa vyjadril krajský súd v zastúpení podpredsedom. K vyjadreniu krajského súdu bolo taktiež pripojené vyjadrenie predsedníčky senátu 3 To.

8. Krajský súd poukázal na to, že o sťažnosti sťažovateľa rozhodol už 30. júla 2020 na neverejnom zasadnutí, a teda už v tento deň mohol sťažovateľ vedieť o tom, že jeho sťažnosť bola zamietnutá, pretože v opačnom prípade by bol už 30. júla 2020 prepustený z väzby na slobodu. Obhajca sťažovateľa 17. augusta 2020 urgoval na krajskom súde expedovanie uznesenia krajského súdu, a teda vedel o tom, že krajský súd už medzičasom rozhodol, pričom uvedenú informáciu právny zástupca získal na informačnom centre krajského súdu.

9. Krajský súd ďalej poukázal na to, že sťažovateľ v čase „priet'ahov“ nevyužil postup podľa § 55 ods. 3 Trestného poriadku, resp. podľa § 62 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Ústavná sťažnosť na priet'ahy v konaní musí podľa krajského súdu smerovať proti aktuálnemu a trvajúcej zásahu do základných práv, pričom v čase podania ústavnej sťažnosti už nemohlo k porušovaniu základných práv sťažovateľa dochádzať, pretože 10. septembra 2020 bolo uznesenie krajského súdu, ktorým sa rozhodlo o sťažnosti sťažovateľa, doručené priamo sťažovateľovi v ústave na výkon väzby. Podľa krajského súdu konanie o tejto ústavnej sťažnosti už nie je spôsobilé naplniť účel ochrany, ktorý ústavný súd poskytuje vo vzťahu k základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

10. Krajský súd na účely posúdenia rýchlosti jeho rozhodovania v napadnutom konaní poukázal na právnu zložitost' sťažovateľovej veci, obmedzenia vyplývajúce z opatrení na zabránenie šírenia ochorenia COVID-19 a rozsahom námietok sťažovateľa uplatneným v jeho sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu. Krajský súd taktiež

dal do pozornosti ústavného súdu zaťaženosť senátu 3 Tpo z dôvodu odchodu viacerých sudcov, ako aj preloženie verejných pojednávaní z jari 2020 na leto 2020 v súvislosti s opatreniami na zabránenie šírenia ochorenia COVID-19.

11. Krajský súd súhlasil s upustením od ústneho pojednávania.

12. Predsedníčka senátu 3 To poukázala na to, že sťažnosť spoločne s príslušným spisom bola krajskému súdu predložená 24. júla 2020, teda nie 17. júla 2020, ako to vo svojej ústavnej sťažnosti tvrdí sťažovateľ. Krajský súd následne žiadal vyšetrovateľa o doplnenie vyšetrovacieho spisu o výsledky toxikologického vyšetrenia biologického materiálu u obvinených. Ďalej je v kontexte postupu krajského súdu potrebné prihliadnuť aj na plánované čerpanie dovolenky, zaťaženosť príslušného senátu a nižší počet súdnych úradníkov.

13. Sťažovateľ vo svojej replike uviedol, že z jeho strany nebolo potrebné vyčerpať iné prostriedky nápravy označené krajským súdom, pretože tieto nie sú účinným prostriedkom nápravy jeho práv. Taktiež sa domnieva, že vo väzobných veciach je v zmysle § 172 ods. 3 Trestného poriadku povinnosť súdu vyhotoviť rozhodnutie v lehote 10 pracovných dní. Sťažovateľ ďalej nesúhlasí s tvrdením krajského súdu, že v čase podania ústavnej sťažnosti zásah do jeho práv neexistoval, resp. nepretrvával.

14. Aj sťažovateľ súhlasil s upustením od ústneho pojednávania.

15. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou, stanoviskami účastníkov konania, ako aj s obsahom súdneho spisu dospel k záveru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

III.

Právomoc ústavného súdu a ústavnoprávne východiská

16. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

17. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

18. Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Nikoho nemožno pozbaviť slobody len pre neschopnosť dodržať zmluvný záväzok.

19. Podľa čl. 17 ods. 5 ústavy do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

20. Podľa čl. 5 ods. 4 ústavy každý, kto bol pozbavený slobody zatknutím alebo iným spôsobom, má právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho pozbavenia slobody a nariadil prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.

21. Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že v ustanoveniach čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy týkajúcich sa práva na osobnú slobodu (čl. 17 ods. 1 ústavy) je obsiahnuté aj právo obvineného podať návrh na konanie, v ktorom by súd neodkladne alebo urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho väzby a nariadil prepustenie obvineného, ak je väzba nezákonná, ako aj jeho právo nebyť vo väzbe dlhšie ako po dobu nevyhnutnú (resp. primeranú dobu) alebo byť prepustený počas konania (III. ÚS 7/00, III. ÚS 255/03, III. ÚS 199/05). V označených ustanoveniach ústavy sú teda obsiahnuté obdobné práva ako tie,

ktoré vyplývajú z čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru (III. ÚS 34/07, IV. ÚS 333/08, IV. ÚS 263/2018).

22. Ústavný súd stabilne judikuje, že jednotlivé lehoty z hľadiska požiadavky neodkladnosti alebo urýchlenosti rozhodovania o žiadosti o prepustenie z väzby v zmysle § 17 ods. 2 a 5 ústavy, ale aj z hľadiska čl. 5 ods. 4 dohovoru sa posudzujú podľa všetkých okolností prípadu, spravidla lehoty rátané na mesiace sú príliš dlhé a nevyhovujú požiadavke rýchlosti (obdobne pozri aj III. ÚS 7/00, I. ÚS 18/03). Tejto požiadavke preto spravidla nemôže zodpovedať lehota konania presahujúca na jednom stupni súdu dobu jedného mesiaca a ani nečinnosť trvajúca týždne (III. ÚS 255/03, II. ÚS 353/06).

23. Pokiaľ ide o čl. 5 ods. 4 dohovoru, Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) judikoval, že tento článok predstavuje jeho *habeas corpus* ustanovenie. Označené ustanovenie poskytuje zadržanej osobe právo aktívne sa domáhať súdneho preskúmania pozbavenia slobody (pozri rozsudok vo veci Rakevich proti Rusku z 28. 10. 2003, sťažnosť č. 58973/00, bod 43; podobne II. ÚS 642/2017, IV. ÚS 610/2018, IV. ÚS 78/2019).

24. Článok 5 ods. 4 dohovoru tým, že osobám pozbaveným slobody zaručuje právo iniciovať konanie, v ktorom môžu spochybníť zákonnosť tohto pozbavenia slobody, priznáva im právo aj na to, aby po začatí takéhoto konania bolo súdom urýchlene rozhodnuté o zákonnosti pozbavenia slobody a nariadené jeho ukončenie, ak sa ukáže ako nezákonné (pozri rozsudok vo veci Rehbock proti Slovinsku z 28. 11. 2000, sťažnosť č. 29462/95, bod 84).

25. Podľa stabilnej judikatúry ESLP z čl. 5 ods. 4 dohovoru nevyplýva povinnosť dvojstupňového väzobného konania. Ak však štát takýto systém zavedie, musia sa v rámci neho poskytovať rovnaké záruky aj v odvolacom (sťažnostnom) konaní (okrem iných pozri rozsudok vo veci Kučera proti Slovensku zo 17. 7. 2007, sťažnosť č. 48666/99, body 107 a 111).

26. Pokiaľ ide o otázku urýchlenosti konania, túto je potrebné posudzovať s ohľadom na všetky okolnosti daného prípadu (rozsudok Veľkej komory vo veci Inseher proti Nemecku zo 4. 12. 2018, sťažnosti č. 10211/12 a č. 27505/14, bod 252).

27. Požiadavka urýchlenosti je menej prísna, ak ide o konanie pred odvolacím (sťažnostným) súdom (rozsudok vo veci Abdulkhakov proti Rusku z 2. 10. 2012, sťažnosť č. 14743/11, bod 198). Avšak, vzhľadom na skutočnosť, že „v stávke“ je osobná sloboda jednotlivca, štát musí zabezpečiť, aby bolo konanie vedené čo najrýchlejšie (rozsudok Veľkej komory vo veci Khlaifia a ďalší proti Taliansku z 15. 12. 2016, sťažnosť č. 16483/12, bod 131).

28. Nadmerné pracovné vyťaženie a ani obdobie dovolenky nemôžu ospravedlniť obdobia nečinnosti súdnych orgánov (rozsudok vo veci E. proti Nórsku z 29. 8. 1990, sťažnosť č. 11701/85, bod 66; tiež Bezicheri proti Taliansku z 25. 10. 1989, sťažnosť č. 11400/85, bod 25; z judikatúry ústavného súdu pozri II. ÚS 642/2017, II. ÚS 86/2019).

IV.

Posúdenie veci ústavným súdom

29. Sťažovateľ pred ústavným súdom namieta, že krajský súd nepostupoval pri rozhodovaní o jeho sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu, ktorým bol sťažovateľ vzatý do väzby, urýchlene, v dôsledku čoho porušil jeho základné práva podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a jeho právo podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru.

30. Z predložených dokumentov vyplýva, že súdny spis spoločne so sťažnosťou sťažovateľa bol krajskému súdu predložený 24. júla 2020. Dňa 30. júla 2020 krajský súd rozhodol o sťažnosti sťažovateľa uznesením, ktorým jeho sťažnosť zamietol. Uznesenie krajského súdu bolo sťažovateľovi doručené 10. septembra 2020 a jeho právnomu zástupcovi 14. septembra 2020.

31. Ústavný súd konštatuje, že obdobie rozhodovania krajského súdu o sťažnosti sťažovateľa sa začalo preložením súdneho spisu 24. júla 2020 a ukončilo doručením uznesenia krajského súdu sťažovateľovi 10. septembra 2020, keď sa sťažovateľ dozvedel nielen o zamietnutí jeho sťažnosti, ale aj o dôvodoch, na ktorých bolo založené. Celkovo tak rozhodovanie krajského súdu v napadnutom konaní trvalo 47 dní, čo už na prvý pohľad predstavuje časové obdobie nezlučiteľné s požiadavkou urýchlenosti v zmysle označených ustanovení dohovoru a ústavy, a to nielen v rámci judikatúry ESĽP, ale aj ustálenej judikatúry ústavného súdu (pozri bod 22 tohto nálezu).

32. V takejto situácii je podľa názoru ústavného súdu úlohou príslušného súdu vysvetliť dôvody oneskorenia alebo poukázať na výnimočné okolnosti ospravedlňujúce takéto oneskorenie (porovnaj rozsudok Veľkej komory vo veci Musiał proti Poľsku z 25. 3. 1999, sťažnosť č. 24557/94, bod 44; tiež rozsudok vo veci Koendjibiharie proti Holandsku z 25. 10. 1990, sťažnosť č. 11487/85, bod 29).

33. Krajský súd poukázal na zložitost' sťažovateľovej veci, obmedzenia vyplývajúce z opatrení na zabránenie šírenia ochorenia COVID-19, rozsahom námietok sťažovateľa, odchod viacerých sudcov a preloženie verejných pojednávaní z jari na leto 2020, potrebu vyžiadania doplnenia vyšetrovacieho spisu o výsledky toxikologického vyšetrenia biologického materiálu u obvinených, čerpanie dovolenky a nižší počet súdnych úradníkov.

34. Ústavný súd konštatuje, že krajský súd neuviedol žiadne skutočnosti, ktoré by bolo možné v súvislosti s dĺžkou rozhodovania pripísať na ťarchu priamo sťažovateľa.

35. K uvedeným dôvodom na ospravedlnenie oneskoreného rozhodovania o sťažnosti sťažovateľa ústavný súd v prvom rade uvádza, že právnu vec sťažovateľa nemožno považovať za právne či inak zložitú, pričom jej tvrdenú právnu zložitost' nevysvetlil ani krajský súd vo svojom vyjadrení k ústavnej sťažnosti. Ústavný súd konštatuje, že predmetom rozhodovania krajského súdu v napadnutom konaní bolo rozhodovanie o nevyhnutnosti väzobného trestného stíhania sťažovateľa obvineného z drogovej trestnej činnosti, nie rozhodovanie o samotnom trestnom obvinení. Navyše, krajským súdom neboli

tvrdené iné výnimočné okolnosti, ktoré by mohli ospravedlniť predĺženie jeho rozhodovania, akými sú napr. nevyhnutnosť zabezpečenia lekárskeho vyšetrenia na posúdenie zdravotného stavu obvineného či vyriešenie komplexnej otázky inej povahy (pozri tiež rozsudok vo veci Frasik proti Poľsku z 5. 1. 2010, sťažnosť č. 22933/02, body 63 a 64; rozsudok vo veci Jabłoński proti Poľsku z 21. 12. 2000, sťažnosť č. 33492/96, bod 92; a napokon už citovaný Inseher, bod 253 a 262).

36. Z pohľadu naplnenia požiadavky urýchlenosti rozhodovania vo väzobných veciach nemožno podľa názoru ústavného súdu akceptovať ani námietku nedostatočného personálneho obsadenia súdu sudcami a súdnymi úradníkmi, pretože povinnosťou Slovenskej republiky ako zmluvného štátu dohovoru (Vysokej zmluvnej strany), a teda aj povinnosťou vnútroštátnych súdov je zabezpečiť organizáciu práce tak, aby sa väzobné konanie viedlo čo najrýchlejšie (pozri tiež II. ÚS 642/2017).

37. Rovnako ani rozsah námietok sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu nemožno považovať za relevantný faktor, ktorý by mohol ospravedlniť celkovú dĺžku napadnutého konania krajského súdu. Je právom sťažovateľa namietat všetky ním vnímané pochybenia pri rozhodovaní o zásahu do jeho osobnej slobody a ich uplatnenie mu v zásade nemôže byť pripisované na ťarchu. Navyše, táto námietka krajského súdu je v istom protiklade k jeho obrane spočívajúcej v tom, že o sťažnosti sťažovateľa bolo rozhodnuté už 30. júla 2020. Ústavnému súdu nie je zrejmé, s akými námietkami sťažovateľa sa bolo potrebné vysporiadať v čase po rozhodnutí o jeho sťažnosti 30. júla 2020. Taktiež nebolo ústavnému súdu zo strany krajského súdu objasnené, ako vyžiadanie doplnenia vyšetrovacieho spisu o výsledky toxikologického vyšetrenia biologického materiálu u obvinených mohlo predĺžiť písomné vyhotovovanie uznesenia krajského súdu.

38. Ako už bolo uvedené, v zmysle ustálenej judikatúry nemožno na ospravedlnenie oneskorenia či nečinnosti akceptovať ani čerpanie dovolenky sudcu (pozri bod 28 tohto nálezu a tam citovaná judikatúra).

39. Ústavný súd sčasti prihliadol na námietku krajského súdu spočívajúcu v náhlej, dočasnej a nepredvídanej zmene termínov verejných zasadnutí v súvislosti so zabránením šírenia ochorenia COVID-19. Uvedené však podľa ústavného súdu nemôže v okolnostiach tejto veci ospravedlniť vyhotovovanie väzobného rozhodnutia v trvaní 5 týždňov a ani celkovú dĺžku konania pred krajským súdom v trvaní 47 dní.

40. Pokiaľ krajský súd argumentoval, že o sťažnosti sťažovateľa rozhodol na neverejnom zasadnutí už 30. júla 2020, a teda od tohto dňa mohol sťažovateľ vedieť o jej zamietnutí, ústavný súd konštatuje, že z predložených dokumentov nevyplýva, že by sa sťažovateľ tohto neverejného zasadnutia zúčastnil. Ak krajský súd poukazuje na to, že právny zástupca sťažovateľa sa na informačnom centre krajského súdu dozvedel o zamietnutí sťažnosti a že urgoval doručenie uznesenia krajského súdu, tak ústavný súd konštatuje, že konanie o väzbe sa vzhľadom na štandardy čl. 17 ústavy a čl. 5 dohovoru v zásade končí dorúčením odôvodneného väzobného rozhodnutia. Ústavný súd už v minulosti akceptoval isté predĺženie pri doručovaní väzobného rozhodnutia sťažnostného súdu, avšak v okolnostiach tejto veci ide o obdobie takmer 6 týždňov, počas ktorých sťažovateľ nepoznal odpovede krajského súdu na ním vznesené námietky, a to navyše vo vzťahu k uzneseniu okresného súdu o jeho vzatí do väzby. Uvedené je relevantné aj vo vzťahu k možnosti sťažovateľa požiadať o prepustenie z väzby na slobodu z tých istých (§ 79 ods. 3 Trestného poriadku), prípadne aj iných dôvodov a s tým súvisiacu možnosť argumentovať proti dôvodom obmedzenia jeho osobnej slobody, ktoré sú uvedené v príslušných súdnych rozhodnutiach.

41. Napokon, pokiaľ krajský súd argumentoval aktuálnym a trvajúcim zásahom do práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a účelom ochrany v prípade namietaného porušenia označeného práva, ústavný súd konštatuje, že pri týchto námietkach krajského súdu nebola preukázaná ich relevancia pre toto konanie, ktorého predmetom je posúdenie namietaného porušenia práv podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a čl. 5 ods. 4 dohovoru pri väzobnom konaní, teda nie porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 v konaní vo veci samej.

Obdobný záver platí aj vo vzťahu k tvrdeniu sťažovateľa o aplikácii a porušení § 172 ods. 3 Trestného poriadku.

V.

Záver

42. Vzhľadom na všetko už uvedené dospel ústavný súd k záveru, že postupom krajského súdu v napadnutom konaní došlo k porušeniu základných práv sťažovateľa podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a jeho práva podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

43. Sťažovateľ ústavný súd žiada o vydanie príkazu na jeho prepustenie z väzby na slobodu.

44. Ústavný súd konštatuje, že za dôvod na prepustenie obvineného z väzby možno považovať takú situáciu, keď sa v trestnej veci riešenej väzobne nekoná zo strany orgánov činných v trestnom konaní s osobitnou starostlivosťou a urýchlením. To znamená, že dôvodom na prepustenie z väzby sú prieťahy v konaní vo veci samej, teda napríklad pomalý postup policajného vyšetovania. Naproti tomu pomalé rozhodovanie o väzbe, resp. o jej ďalšom trvaní spravidla nie je dôvodom na zrušenie väzobného rozhodnutia všeobecného súdu a prepustenie obvineného z väzby (II. ÚS 86/2019). Výnimkou z tohto pravidla sú napríklad tie prípady, keď priamo zo zákona vyplýva lehota, v ktorej má byť o väzbe rozhodnuté (m. m. II. ÚS 80/2015, I. ÚS 288/2017).

45. Vzhľadom na uvedené ústavný súd tomuto návrhu sťažovateľa nevyhovel (bod 4 výroku tohto nálezu).

46. Ústavný súd nemohol vyhovieť ani návrhu na uloženie príkazu krajskému súdu konať vo jeho veci urýchlene, keďže konanie o sťažnosti sťažovateľa pred krajským súdom sa už právoplatne skončilo. Preto ani tomuto návrhu ústavný súd nevyhovel (bod 4 výroku tohto nálezu).

47. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

48. Podľa § 123 ods. 2 zákona o ústavnom súde, ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, v ústavnej sťažnosti uvedie rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

49. Sťažovateľ sa v ústavnej sťažnosti domáha priznania finančného zadosťučinenia v sume 1 500 €, čo odôvodňuje pocitom bezmocnosti a úzkosti vyplývajúcej z nemožnosti dosiahnuť urýchlené rozhodnutie vo veci jeho osobnej slobody, ktorá mu je obmedzená prvýkrát.

50. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovriešenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

51. Ústavný súd považuje vzhľadom na všetko už uvedené priznanie finančného zadosťučinenia v sume 400 € za primerané finančné zadosťučinenie v okolnostiach tohto prípadu.

52. Ústavný súd v nadväznosti na uvedené ústavnej sťažnosti v časti priznania zvyšného požadovaného finančného zadosťučinenia nevyhovet (bod 4 výroku tohto nálezu).

VI.

Trovy konania

53. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti požiadal ústavný súd o priznanie náhrady trov konania.

54. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania.

55. Pri rozhodovaní o priznaní náhrady trov konania ústavný súd vychádzal z § 1 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), podľa ktorého výpočtovým základom pre účely tejto vyhlášky je priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok predchádzajúceho kalendárneho roka, ak odsek 4 neustanovuje inak.

56. Ústavný súd priznal sťažovateľovi náhradu trov konania v celkovej sume 562,86 € z dôvodu trov právneho zastúpenia, a to za tri úkony právnej služby (príprava a prevzatie veci, písomné vyhotovenie sťažnosti, replika k vyjadreniu krajského súdu) vykonané v roku 2020 v sume po 177 € za jeden úkon a tri režijné paušály v sume po 10,62 € za jeden paušál (bod 3 výroku tohto nálezu).

57. Priznanú náhradu trov konania je krajský súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa v lehote uvedenej v bode 3 výrokovej časti tohto nálezu (§ 135 ods. 1 zákona o ústavnom súde).

58. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. decembra 2020

Jana Baricová
predsedníčka senátu